

Ülevaade ehitus- ja lammutusjätmete tekkest ja käitlusest, jäätmeseadusest tulenevatest nõuetest ning riiklikest arengusuundadest

Görel Grauding

Ringmajanduse osakond

Ehitus- ja lammutusjätmete valdkonna juht

29.05.2025

Jäätmeseadusest tulenevad nõuded ehitus- ja lammutusjätmetele

§ 7². Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitus- ja lammutusjätmed on ehitus- ja lammutustööde käigus tekkinud jätmed.

§ 29¹. Materjalide eemaldamine ehitiste lammutamisel

Ehitise lammutamisel tuleb võimalikult suures ulatuses liigiti koguda ohtlikke aineid sisaldavaid materjale ning korduskasutuseks või ringlussevõtuks sobivaid materjale.

§ 71. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmehoolduseeskiri

(1) Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses kehtestatakse volikogu määrusega.

(2) Jäätmehoolduseeskiri sätestab:

7) ehitus- ja lammutusjätmete, sealhulgas tekkekohal liigiti kogutud puidu, betooni, telliste, plaatide, keraamika, kivide, metalli, klaasi, plasti ja kipsi kogumiskohad ning käitlemise nõuded;

§ 136³. Jätmete taaskasutamise sihtarvud

(1) Alates 2020. aasta 1. jaanuarist tuleb taaskasutada:

2) ehitus- ja lammutusjätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõetuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jätmete kogumassist kalendriaastas.

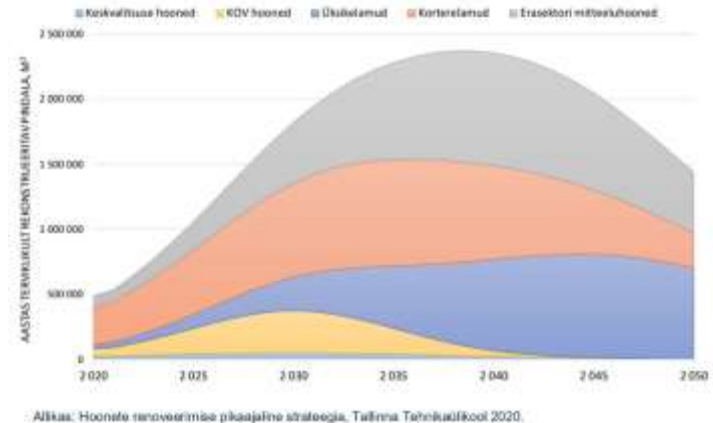
Riigi jäätmekava 2023-2028: ehitus- ja lammutusjätmete teke

2021. aastal tekkis:

- **1 083 037 tonni** tavajäätmete hulka kuuluvaid ehitus- ja lammutusjätmeid;
- **2 041 517 tonni** saastumata kive, pinnast ja süvenduspinnast;
- **100 682 tonni** ohtlikke jätmeid.

Allikas: Riigi jäätmekava 2023-2028

Ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumine

Liigiti kogumine jäätmeliikide lõikes (va kivid, pinnas ja süvenduspinnas):

- Raud ja teras (17 04 05)
- Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud (17 01 07)
- Teetammi täitematerjal (17 05 08)
- Batoon (17 01 01)
- Ehitus- ja lammutussegapraht (17 09 04)
- ...
- Klaas (17 02 02)
- Plastid (17 02 03)
- Isolatsioonimaterjalid (17 06 04)

Allikas: Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke ja käitluse analüüs, Keskkonnaagentuur 2024

Riigi jäätmekava 2023-2028: ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutus

2021. aastal taaskasutati 90% tekkinud tavajäätmete hulka kuuluvatest ehitus- ja lammutusjäätmetest (va kivid, pinnas ja süvenduspinnas):

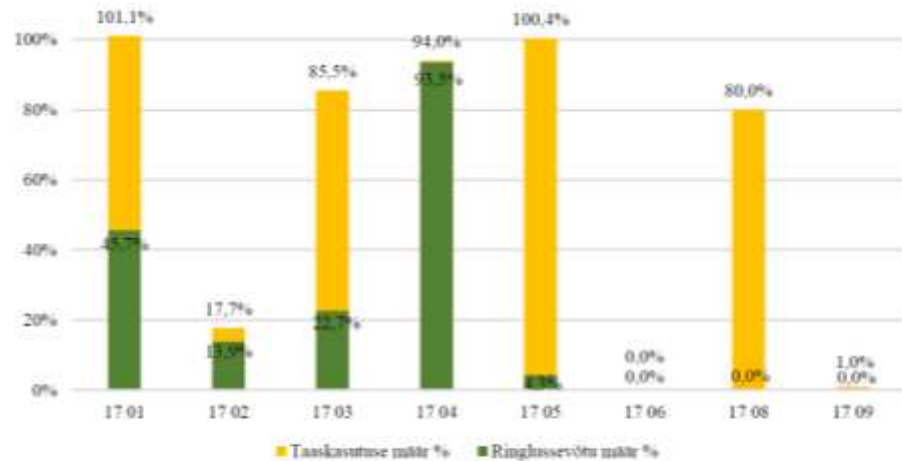
- **39%** materjalina ringlussevõtt;
- **26%** taaskasutamine muul viisil (teede ja platside ehitus, maa-alade planeerimine jms);
- **24%** kasutamine tagasitäiteks;
- **0,4%** korduskasutuseks ettevalmistamine.

Allikas: Riigi jäätmekava 2023-2028

Ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutus jäätmeliigiti

17 01	Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted
17 02	Puit, klaas ja plast
17 03	Bituumenitaolised segud ning kivisöö- või põlevkivitorv ja tõrvasaadused
17 04	Metallid (sh sulamid)
17 05	Pinnas (sealhulgas saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas), kivid ja stivenduspinnas
17 06	Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid
17 08	Kipsipõhised ehitusmaterjalid
17 09	Muu ehitus- ja lammutuspraht

Allikas: Ehitus- ja lammutusjätmete tekke ja käitluse analüüs, Keskkonnaagentuur 2024

Taaskasutus:

- Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted (17 01) – 101%
- Metallid (17 04) – 94%
- Bituumenitaolised segud (17 03) – 86%
- ...
- Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid (17 06) – 4%
- Ehitus- ja lammutussegapraht (17 09) – 1%

Ringlussevõtt:

- Metallid (17 04) – 94%
- Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted (17 01) – 46%
- Bituumenitaolised segud (17 03) – 23%
- ...
- Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid (17 06) – 0%
- Kipsipõhised ehitusmaterjalid (17 08) – 0%
- Ehitus- ja lammutussegapraht (17 09) – 0%

Suuremad ehitus- ja lammutusjätmete ringlussevõtjaid

- **Mineraalsed ehitus- ja lammutusjätmed** (17 01)
 - toote nõuetele vastav täitematerjal teede-ehitusse
- **Klaas** (17 02 02)
 - Sibelco Green Solutions Estonia OÜ – klaasimurd
 - Green Gravels OÜ – klaasvahtkillustik
 - OÜ LAB Project - tänava/sillutuskivid ja lukustuvad betoonplokid
 - O-I Estonia AS – klaaspudelid
- **Plast** (17 02 03)
 - Orkos Estonia OÜ – plastigraanulid
 - Ecometal AS – plastigraanulid

Foto: <https://gravels.ee/kerkillustik>

Foto: <https://weerec.ee/galerii>

Foto: <https://www.kunda.heidelbergmaterials.ee/et/node/521699>

Foto: <https://www.sibelco.com/en/applications/glass-recycling>

Riigi jäätmekava 2023-2028: valdkonna tugevused/nõrkused

Tugevused:

- Kõrge ehitus- ja lammutusjätmete **taaskasutuse tase**.
- Suur hulk ehitus- ja lammutusjätmete käitlemisega tegelevaid **ettevõtteid**.
- Palju potentsiaalselt **ringlussevõetavat materjali**, kuna olemasolevast hoonefondist läheb suur osa lammutusse.
- Võimalus **taotleda toetusi** jäätmekäitlustehnoloogiate ja taristu arendamiseks.
- Kõrge **teadus- ja arendusalane potentsiaal** uudsete ringlussevõtu lahenduste leidmiseks.

Nõrkused:

- Suur **tagasitäiteks kasutamise** osakaal.
- Vähene jätmete **liigiti kogumine** ehitus- ja lammutusobjektidel.
- Ehitus- ja lammutusjätmetest valmistatud materjalide **kvaliteet ja kogused** on varieeruvad ning **teke hajutatud**.
- **Projekteerimisel** ei arvestata piisavalt ehitise demonteerimise ja materjalide korduskasutuse või ringlussevõtu võimalusega.
- **Ehitus- ja kasutusloa** menetluses ei pöörata piisavalt tähelepanu jätmete tekke ja edasise käitlusega seonduvale.
- Ebapiisav **järelevalve** jätmete liigiti kogumise ja edasise käitluse üle.

Riigi jäätmekava 2023-2028: eesmärgid

- 1. Vähendada ehitus- ja lammutusjätmete tekke osakaalu 10%** läbi hoonete liigiti lammutamise ning ehitus- ja lammutusobjektidel tekkivate materjalide liigiti kogumise ja korduskasutuse.
- 2. Suurendada ehitus- ja lammutusjätmete kõrgema kvaliteediga materjalina ringlussevõttu** (sh korduskasutuseks ettevalmistamist) selliselt, et **2028. aastaks võetakse ringlusse 40%** tekkinud tavajätmete hulka kuuluvatest ehitus- ja lammutusjätmetest.
- 3. Kasutada taristuehituses 5% ringlussevõetud materjali** (ehitus- ja lammutusjätmed, põlevkivitööstuse jätmed, kaevandamisjätmed jms).

Riigi jäätmekava 2023-2028: tegevused 1/2

- Ehitus- ja lammutusjätmete tekkekohal liigiti kogumise ja hoonete liigiti lammutamise edendamine (sh **ehitus- ja lammutusjätmete tekkekohas liigiti kogumise nõuete sätestamine riiklikul tasandil**).
- Hoonete lammutamise ja jätmete liigiti kogumise **juhiste koostamine**.
 - Ehitus- ja lammutusjätmete omaduste ja võimalike kasutusvõimaluste osas täiendavate **uuringute läbiviimine**.
 - Ehitus- ja lammutusjätmetest valmistatud materjalide kvaliteedi tõendamise süsteemi väljatöötamine ja **materjalide kvaliteedi tõendamise juhiste koostamine**.
 - **Teisese toorme materjalipanga** loomiseks lahenduste väljatöötamine ja materjalipanga loomine.
 - EL struktuurivahenditest ringmajandusse suunatavate **toetuste jätkamine**.

Riigi jäätmekava 2023-2028: tegevused 2/2

- Hoonete liigiti lammutamist ja jäätmete liigiti kogumist edendavate **riigihangete tingimuste väljatöötamine**.
- Ringlussevõetud materjalide kasutamise edendamiseks **majanduslike stiimulite väljatöötamine**.
- Koostöö asjaomaste asutustega hoonete **projekteerimise faasis ringmajanduse põhimõtete juurutamiseks**.
- **Teadlikkuse tõstmine**, sh jäätmekäitluse ja ringmajandusega seotud teemade lisamine ehitusega seotud õppekavadesse ja kutsestandarditesse.
- **Kohalike omavalitsuste ehitusspetsialistide koolitamine** jäätmekäitluse ja ringmajanduse teemadel.
- Ehitus- ja lammutusjäätmetest valmistatud ehitusmaterjalide kasutamine kohtades, kus kvaliteedinõuded seda võimaldavad läbi **Transpordiameti** kui suurima tee-ehitusprojektide hankija ning **Rail Baltica raudtee ehituses**.
- **Järelevalve tõhustamine** ehitus- ja lammutustegevuses tekkinud jäätmete liigiti kogumise nõuete täitmise üle.

Foto: Keskkonnaamet

Foto: Keskkonnaamet

LIFE CircEST projekti taotlus

Eesmärk: Riigi jäätmekava 2023-2028 elluviimine ja üleminek ringmajandusele 2029+

Taotlus esitatud: 6. märts 2025

Kestus: jaanuar 2026 - detsember 2033

Eelarve: 28,3 MEUR

Partnerid: Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Justiits- ja Digiministeerium, Rahandusministeerium, Keskkonnainvesteeringute Keskus, Keskkonnaamet, Keskkonnaagentuur, Tallinn, Tartu, TalTech, SA Things, SEI Tallinn, Eesti Jäätmehoolduskeskus, Eesti Ringmajandusettevõtete Liit, Eesti Korterühistute Liit, ERR, Uuskasutuskeskus, Humana

Ehitus- ja lammutusjäätmega seotud tegevused:

- ✓ ehitus- ja lammutusjätmete kaardistus
- ✓ materjalipangad (digitaalne + füüsilised)
- ✓ ehitus- ja lammutusjätmetest valmistatud materjalide kataloog
- ✓ korduskasutatavate materjalide pilootprojekt
- ✓ hoonetes olevate materjalide kaardistamise digitööriist
- ✓ uuringud ehitus- ja lammutusjätmetest uute toodete loomiseks ja toodete piloodid
- ✓ ...

Aitäh!

Görel Grauding

gorel.grauding@kliimaministeerium.ee